

об'єктом судового впливу. У зв'язку з цим виконавча влада універсальна, виражаючись в діяльності суб'єктів міграційних відносин, наділених правомочністю і виконавчою компетенцією в міграційній сфері. Суб'єкти правового регулювання міграції представлені, передусім, в державно-владному механізмі України органами виконавчої влади (МВС, ДМСУ та ін.), їх територіальними органами і органами місцевого самоврядування.

Причому дії вказаних суб'єктів поширюються на відносини влади з громадянами; соціальну і правоохоронну діяльність; міжнародні, міжвідомчі відносини; відносини з органами, установами, організаціями, об'єднаннями; особисті, громадські і державні інтереси.

Це визначається властивими виконавчій владі ознаками: універсальний характер (існує безперервно для усіх суб'єктів – учасників міграційних процесів); примусовий характер (силові і одноосібно здійснювані заходи впливу); предметність (наявність інформаційно-правових, організаційно-технічних ресурсів); організуючий характер (упорядковує міграційну сферу).

Тому міграція в якості об'єкту управління припускає мету створення сприятливих умов, сприяючих реалізації інтересів особи, суспільства і держави, при дотриманні прав і свобод громадян для вільного пересування по території України, а також врегулювання міграційних процесів нормами міграційного законодавства.

Таким чином, суб'єкти і об'єкти правового регулювання міграції в Україні є єдиним системним утворенням, структурними елементами якої є органи державної влади, місцевого самоврядування, міжнародні і громадські організації, так само як і самі мігранти, в особі іноземних громадян, осіб без громадянства, біженців.

Коломоєць Т. О.

*Запорізький національний університет,
декан юридичного факультету,
завідувач кафедри адміністративного та господарського права,
доктор юридичних наук, професор*

ЕФЕКТИВНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО СТЯГНЕННЯ – ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА ДІЄВОГО ВИКОРИСТАННЯ ЙОГО РЕСУРСУ

Активізація сучасних вітчизняних правотворчих процесів в адміністративно-деліктній сфері об'єктивно передбачає зосередження спільних зусиль вчених-адміністративістів, юристів-практиків, нормотворців, спрямованих на пошук оптимальної системи адміністративних стягнень, яка б об'єднала дієві заходи реагування держави на вчинення різноманітних, численних адміністративних проступків – адміністративні стягнення. На жаль, чинна система адміністративних стягнень у повній

мірі узгоджується із реальними вимогами часу, містить різновиди адміністративних стягнень, які були запроваджені ще у ХХ столітті й із незначними змінами правових засад використання їх ресурсу зберігаються і до цього часу, поряд із відносно новими різновидами, правові засади застосування яких за змістом дещо суперечать сформованим ще за радянських часів загальним положенням адміністративно-деліктного законодавства у відповідній частині. Неузгодженість реальних потреб правозастосування та наявних нормативних положень істотно знижують ефективність використання ресурсу адміністративних стягнень (як всієї їх системи, так і окремих її різновидів), реакції держави на вчинення адміністративних проступків. За таких умов нагальною є потреба модифікації системи адміністративних стягнень, оновлення правових засад використання їх потенціалу і у цьому аспекті питому увагу слід приділити ефективності адміністративних стягнень як необхідній складовій дієвого її застосування.

На жаль, узагальнений аналіз наявних наукових джерел свідчить про те. Що цьому питанню приділяється достатньо фрагментарна увага. Узагальнені положення стосовно ефективності в цілому, її етимологічного аспекту, критеріїв, умов та показників можна зустріти у роботах М. Я. Саввіна (стосовно ефективності адміністративного штрафу), Ю. Х. Куразова (відносно ефективності попередження), І.І. Веремеєнко (стосовно ефективності адміністративно-правових санкцій), Т. О. Коломоєць (відносно ефективності адміністративного штрафу), хоча деякі із них із плином часу за змістом дещо застаріли, деякі із них мають вузькоспеціалізований зміст, присвячені лише окремим видам адміністративних стягнень. Робіт, безпосередньо присвячених ефективності адміністративних стягнень в цілому, на жаль, немає, що свідчить про відсутність ґрунтового наукового базису для сучасного нормотворчого процесу у відповідній сфері відносин. Дещо іншим є стан справ у російській адміністративно-правовій доктрині, представники якої приділяють увагу питанням ефективності в адміністративно-деліктній сфері при висвітленні більш змістовних питань. Так, наприклад, І.О. Зайцев аналізує ефективність кризь призму принципу адміністративно-деліктного провадження, приділяючи увагу і ефективності адміністративних стягнень (Зайцев І. А. Реализация принципов законности, целесообразности, справедливости и эффективности в производстве по делам об административных правонарушениях (на примере участкового уполномоченного милиции) / И. А. Зайцев // Перспектива оптимизации административного процесса: Материалы международной конференции , посв. М. Я. Масленникову. – М.: ФГУ «ВНИИ МВД России», 2011. – С. 166 – 172). І.В. Кузурманова приділяє увагу ефективності адміністративно-юрисдикційної діяльності й акцент робить на ефективності стягнень (Кузурманова І. В. Эффективность административно-юрисдикционной деятельности) І. В. Кузурманова // Административно-юрисдикционная деятельность пограничных органов:

материалы межведомственной научно-практической конференции – М.: МП И ФСБ России, 2010. – С. 53.) О. С. Рогачова досліджує ефективність норм адміністративно-деліктного права (Рогачова О. С. Эффективность норм административно-деликтного права: автореф. дис... д.ю.н. / О. С. Рогачева. – Воронеж: ВГУ, 2012. – 49 с.), детально зупиняємося на її комплексному змісті, приділяє увагу умовам, критеріям показникам із акцентом уваги і на стягнення. На жаль, вітчизняні наукові правові напрацювання з відповідної проблематики, у порівнянні із російськими аналогами, є менш функціональними й нагальним є посилення спеціалізації галузевих правових досліджень, присвячених ефективності адміністративних стягнень. Що дозволить не лише з'ясувати дієвість ресурсу того чи іншого різновиду адміністративного стягнення, а й слугування підґрунтям для формування нового досконалого за змістом та практиці застосування вітчизняного кодифікованого адміністративно-деліктного акту у частині засад застосування адміністративних стягнень.

Незважаючи на існування розмаїття підходів вчених-юристів до розуміння сутності, призначення ефективності, доцільно все ж таки її, в т.ч. і щодо адміністративних стягнень, розглядати як практичність застосування із виокремленням кількох її аспектів, а саме (варіант, запропонований О. С. Рогачовою): цільового (співвідношення мети накладання адміністративного стягнення і реального результату його стягнення), соціального (відповідність адміністративних стягнень соціальним інтересам), економічного (забезпечення економічного зиску для держави від адміністративних стягнень, мінімізація витрат держави при їх накладенні), психологічного (загальна та спеціальна превенція, форсування у населення активної громадської позиції, бажання добровільно виконувати, дотримуватися правових приписів). Урахування цих аспектів, у поєднанні із зосередженням зусиль держави стосовно формування умов забезпечення ефективності адміністративних стягнень (прийняття нового, досконалого за змістом кодифікованого адміністративно-деліктного акту, підвищення рівня правової культури суб'єктів адміністративної юрисдикції, довіри до них з боку населення, підвищення рівня правової культури останніх, посилення профілактичної спрямованості діяльності державних органів тощо), критеріїв такої ефективності (спів розмірності адміністративного стягнення ступеню суспільної шкідливості адміністративного проступку, посилення публічного ефекту застосування стягнення, можливість заміни одного виду адміністративного стягнення іншим із урахуванням обставин справи, можливість індивідуалізації змісту і форми стягнення з урахуванням обставин справи тощо), а також аналіз її показників (як щодо загальнодержавного, так і раціонального рівня, загального і спеціального характеру) сприятиме обґрунтуванню пропозиції щодо перегляду переліку чинних видів адміністративних стягнень із необхідністю приведення його у відповідність до вимог реального часу (стосовно виправних робіт,

наприклад), доповнення його різновидами, зорієнтованими на застосування щодо юридичних осіб, запровадження можливості заміни одного виду адміністративного стягнення іншим, удосконалення процедури їх накладення. Що лише сприятиме дієвості використання їх ресурсу, оптимальності реагування держави на вчинення численних, різноманітних адміністративних проступків.

Латковська Т. А.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри адміністративного і фінансового права,
доктор юридичних наук, професор*

ПРОБЛЕМИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Виконання, затверджених рішенням відповідної ради, місцевих бюджетів, визначених бюджетним законодавством третьою стадією бюджетного процесу (Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI ст. 19 // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50–51. – ст. 572), є найтривалішою і важливою стадією, оскільки всі інші пов'язані із цією стадією. Виконання місцевого бюджету, включаючи внесення змін до рішення про місцевий бюджет, охоплює виконання доходної та видаткової частин бюджету.

Існує три системи виконання бюджету: банківська, казначейська і змішана. До 1997 року в Україні була банківська система, однак, багато негативних чинників її функціонування створили підстави для переходу на казначейську систему виконання бюджетів. З 2001 року бюджетним законодавством закріплена казначейська система обслуговування місцевих бюджетів, основним призначенням якої є спрямування на підвищення ефективності управління бюджетними коштами та контролю за їх витратами.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України (Закон України від 07 липня 2011 р. № 3614-VI; Закон України від 16 жовтня 2012 р. № 5463-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 9. – ст. 63).

Відповідно до Бюджетного кодексу України казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає: розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів відповідно до законодавства; контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями; ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бю-